

העלאת יבול ואיכות מלוני חממה על ידי עיצוב צורת הצמח, העלאת העומד והשקיה במים מליחים

1492/93

ארי שפר, משה שפיגלמן, זכריה בני משה, שמואל שן, מרים פוגלמן -

מינהל המחקר החקלאי - המכון לגידולי שדה

יוסף בורגר - מינהל המחקר החקלאי - תחנת נסיונות נוה יער

יואל דה-מלאך, משה שגיא, שבתאי כהן -

המרכז לחקלאות מדברית - רמת נגב

על סמך תוצאות השנה האחרונה נערך ניסוי בגידול חורפי של מלונים בהדלייה, מבוסס על שיטת הגידול של צמחים מעוצבים בעומדים גבוהים. נבדקו עומדים של 6,000, 8,000 ו-10,000 צמחים לדונם לפי צורת גידול כדלהלן:

1. שורות בודדות ברוחב של 1 מטר עם 6, 8 או 10 צמחים בודדים למטר רץ.
 2. זרוד ענפים צדדים כמקובל וקיטום ענף הראשי אחרי כ-13 עלים (גובה של כ-1.3 מטר, נקבע לפי שטח עלווה (בכל טיפול וטיפול)).
 3. דילול חנטים והשארית פרי יחיד לצמח.
 4. השקיה במים מליחים (6.2 דצ"ס/מ') או מים שפירים (1.2 דצ"ס/מ').
 5. בנוסף גודלו, כביקורת, צמחים בהדלייה, לפי השיטה המקובלת ובעומד של 2,400 צמחים לדונם, בלי קיטום ראש ובלי הגבלת מספר הפירות לצמח.
- הזריעה התבצעה בסוף אוקטובר והחממה חוממה ל 12° מעלות צלסיוס בלילה. הקטיף בוצע בשבועיים הראשונים של פברואר. מסקנות הניסוי היו:
1. טיפול עיצוב הצמח וגידול פרי יחיד לצמח, העלה את איכות הפרי, בעיקר את הופעתו החיצונית, את הרישות ואת הרגולריות של הפרי.

- לכן אחוז הפירות לייצוא מהצמחים המעוצבים היה גדול יותר, (עד 95% מכלל הפירות בגידול בעומד של 6,000), מאשר בגידול בשיטה המקובלת. כלל המוצקים המסיסים נע סביב 12% בכל הטיפולים.
2. למרות שסך כל היבול היה גבוה בגידול בשיטה המקובלת (4.9 טון לעומת 4.1 טון בעומד של 3,000 צמחים לדונם במים שפירים), העלאת האיכות על ידי שיטת העיצוב ועומד של 8,000 הביאה ליבול לייצוא של 3.7 טון/דונם בשבועיים קטיף לעומת 2.9 טון/דונם בגידול המקובל.
3. בניסוי זה חנטת הפרי התרחשה בתקופה קרה יחסית, התפתחו פירות פרתנוקרפיים והפרי היה קטן יחסית (כ-570 גר' בעומד של 6,000), עם העלאת העומד מ-6,000 ל-8,000 גודל הפרי ירד (עד ל-450 גר') וירד גם אחוז הייצוא (עד ל-82% ב-10,000 צמחים).
4. בניסוי זה לא היתה השפעה חיובית להשקיה במים מליחים. בצמחים מעוצבים אחוז הייצוא ירד בדרך כלל בכ-10% והיתה גם מגמה של ירידה בגודל הפרי בכ-10% לעומת אותו עומד במים שפירים. מתוצאות אלה נראה לנו, ששיטה זו של גידול מלונים כגידול קצר לקטיף מרוכז בתקופה בה המחירים גבוהים יכולה לתרום לייצוא מלונים בעלי איכות גבוהה באיזור הנגב.